

Valintaesitys maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön käsittelyyn

Hankkeen julkinen nimi	KIMMOKE - Kieli- ja monikulttuurisuusosaamista koulutukseen ja työelämään
Hakemusnumero	R-02108
Valintakokouksen päivämäärä	25.2.2025
Hakijan virallinen nimi	Koulutuskuntayhtymä OSAO
Osatoteuttajat	Oulun Yliopisto
Toimintalinja	4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi
Erityistavoite	4.2. Uutta osaamista työelämään
Alkamispäivämäärä	1.8.2025
Päätymispäivämäärä	31.12.2027
Käsittelijä	Sonja Kuvaja

Hakijan esittämä kuvaus hankkeen sisällöstä

Hankkeen tavoitteena on kehittää toisen asteen ammatillisten oppilaitosten opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamista niin, että opettajat pystyvät tehokkaasti tukemaan opiskelijoita ja osaavat hyödyntää olemassa olevat apuvälineet, materiaalit ja tukimuodot. Hankkeessa otetaan huomioon eri ammattialojen erilaiset vaatimukset kielenkäytölle ja erilaiset kielenkäyttöympäristöt. Hankkeen resursseilla voidaan kouluttaa huomattavasti suurempi määrä henkilöstöä kuin ilman hanketta ja erillistä rahoitusta, ja koulutus voidaan suunnata tarkemmin eri alojen tarpeisiin vastaavaksi, jolloin sen vaikuttavuus lisääntyy. Hankkeen aikana voidaan myös selvittää, millä tavalla opetushenkilöstön osaamisen lisääntyminen näkyy opiskelijoiden suoriutumisessa ja sitä voidaan myös laadullisesti tarkastella opiskelijakyselyiden ja -haastattelujen kautta. Hankkeen tavoitteena on lisäksi luoda ammattialakohtaiset viitekehykset ja kuvailutaulukot kielitaidon kehittymiselle tutkinnon suorittamisen aikana ja suunnitella selkeä kielitaidon kehittämisen jatkopolku ottaen huomioon korkeakouluvalmiudet. Opiskelijoiden kielitaidon kehittymistä voidaan mitata testaamalla sitä opintojen alkuvaiheessa ja sen jälkeen opintojen aikana henkilökohtaistamiskeskustelujen yhteydessä.

Hankkeessa on kaksi kieli- ja monikulttuurisuusosaamiseen kehittämiseen liittyvää työpakettia. Työpaketissa 1 kehitetään ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaushenkilöstön sekä työpaikkaohjaajien kielitietoisuutta ja monikulttuurisuusosaamista vahvistava koulutuskokonaisuus, joka sisältää aiempia materiaaleja hyödyntävää teoreettista koulutusta aiheesta ja ammattialakohtaisen työkalupakin ammatillisen oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön ja työpaikkaohjaajien arjen työn tueksi. Koulutuskokonaisuus toteutetaan aluksi pilottiryhmillä ja sen jälkeen koulutusta toteutetaan laajemmin ammatillisen koulutuksen henkilöstölle ja lisäksi työpaikkaohjaajille. Kieli- ja kulttuuritietoinen opettajuus ja ohjaajuus on keskeinen kehityskohta ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaushenkilöstön sekä työpaikkaohjaajien osaamisen kehittämisessä, jotta he osaavat tukea opiskelijoita oikea-aikaisesti ja osaavat hyödyntää

tarjolla olevia materiaaleja, apuvälineitä ja tukitoimia. Hankkeessa rakennetaan OSAO:on myös kielituki-
tiimi, joka tukee hankkeen tavoitteiden juurtumista ja edistää niitä hankkeen jälkeen.

Työpaketti 2:ssa luodaan ammatillisessa tutkintokoulutuksessa opiskelevan vieraskielisen opiskelijan kielitaidon kehittymistä kuvaava viitekehys ja kuvailutaulukko kielitaidon opetuksen ja tuen välineeksi. Viitekehys ja kuvailutaulukon avulla kehitetään suomen kielen opetusta tutkinon suorittamisen ohessa tavoitteelliseksi ja yksilöllisesti suunnitelluksi. Hankkeen toimenpiteet tukevat maahanmuuttajataustaisen opiskelijoiden - erityisesti pelkän perusopetuksen suorittaneiden opiskelijoiden - opintopolkua ja sijoittumista työelämään.

Kohderyhmä:

298 työssä olevaa henkilöä (ml. yrittäjät). Osallistuvia yrityksiä on 15 kpl.

Ensisijaiset kohderyhmät:

- Toisen asteen ohjaus- ja opetushenkilöstö
- Työelämäjaksojen työpaikkojen henkilöstö (työpaikkaohjaajat)

Välillinen kohderyhmä:

- Toisen asteen vieraskieliset opiskelijat - erityisesti pelkän perusopetuksen suorittaneet opiskelijat

TYÖPAKETIT

Koulutuskuntayhtymä OSAO on kaikissa työpaketeissa päätoteuttajana.

Työpaketti 0: Hankehallinnointi, viestintä ja levittäminen

Toteutetaan hankehallintoa ja hankkeen viestintää. Siihen kuuluu myös alueellinen ja valtakunnallinen verkostoyhteistyö muiden oppilaitosten ja yhteistyöhankkeiden kanssa. Työpaketissa kootaan hankkeen ajalta hankkeen toteuttamiseen liittyvät havainnot, kehittämiskohteet ja hyvät käytännöt. Työpakettien mallintaminen tehdään työpakettien sisällä, mutta niiden levittäminen suunnitellaan viestintä- ja levittämisuunnitelmassa työpaketissa 0. Työpakettiin kuuluu alueellisiin ja valtakunnallisiin tapahtumiin osallistuminen ja hankkeen loppuseminaarin järjestäminen.

Työpaketti 1: Kielitietoisuus- ja monikulttuurisuusosaamista ammatilliseen opetukseen ja työelämään

A) Luodaan malli kielitietoisuus- ja monikulttuurisuusosaamisen kehittämiseksi ammatillisessa koulutuksessa. Mukana on vähintään 3 eri opetusalojen pilottiryhmää (sosiaali- ja terveysala, hius- ja kauneusala, lääkeala). OSAOn pilottiryhmät toteutetaan eri ammattialoille ja koulutuksia jatketaan hankkeen aikana tai sen jälkeen niin, että koko OSAOn opetushenkilöstö on koulutettu. Koulutus mahdollistetaan läsnä- tai verkkototeutusta kaikille Pohjois-Pohjanmaan alueella toimiville ammatillisille oppilaitoksille. Lisäksi koulutuksesta tehdään työelämälle soveltuva variaatio, jota toteutetaan työelämässä oppimisen jaksojen yhteydessä aluksi pilottialojen työpaikkaohjaajille ja sen jälkeen myös tätä koulutusmallia laajennetaan. Koulutuksista kootaan Pinja-oppimisalustalle verkkoversio, joka julkaistaan avoimeksi. Sinne tuotetaan videomateriaalia, jossa tiivistetään koulutuksen sisältö ja lisäksi työkalupakin sisältö.

Malliin sisältyy

- 1) virittäytyminen omien kokemusten ja opiskelijoilta kerättyjen mielipiteiden avulla,
- 2) perehtyminen OPH:n aihetta käsittelevien webinaarien ja ryhmäkeskustelujen avulla,
- 3) hankkeen tuottamaan kielitietoisuustyökalupakkiin perehtyminen ja sen hyödyntäminen omassa opetuksessa ja

4) seuranta (opiskelijapalaute ja opiskelijaraati, palautekeskustelu). Selvitetään opiskelijoilta, millä tavalla opettajien kouluttaminen on näkynyt opetuksen toteutuksessa. Kysely järjestetään ennen koulutusta ja jonkin aikaa koulutuksen jälkeen. Opiskelijoita otetaan mukaan suunnittelemaan koulutuksen materiaalia ja työkalupakkia. Koulutuksesta tehdään lähikoulutuksen lisäksi verkkoympäristössä toimiva koulutusmateriaali, jota voidaan jakaa.

B) Luodaan konkreettisia keinoja sisältävä työkalupakki, jonka avulla opettaja voi kehittää omaa opetustaan kielitietoisemmaksi. Työkalupakissa esitellään erilaisia kielitietoisuutta lisääviä ja opiskelijoita tukevia työskentelytapoja ja -tekniikoita. Työkalupakkiin kerätään tutkimustietoa, muiden alan hankkeiden tuloksia ja mallin kehittelyn aikana havaittuja ratkaisuja. Työkalupakki on ongelmalähtöinen (mikä ongelma, mitä ratkaisumahdollisuuksia), karttuva ja kommentoitu.

C) Koulutusta pilotoidaan pilottialoilla.

D) Malli ja työkalupakki julkistetaan. Hankkeessa on mukana myös seuranta, jota toteutetaan opettaja- ja opiskelijakyselyiden (ennen pilotointia ja pilotoinnin jälkeen) sekä koko hankkeen ajan kestävä opiskelijaraadin kommenttien avulla. Oulun yliopiston rooli: hanketyöntekijä suunnittelee ja toteuttaa kielitietoisuuden opetuksen koulutusta ja työkalupakkia. OSAOn rooli: OSAOn hankehenkilöstö on mukana kielitietoisuuden opetuksen koulutuksen ja työkalupakin suunnittelussa ja toteutuksessa. Hankehenkilöstö myös huolehtii siitä, että loput OSAOn henkilöstöstä koulutetaan hankkeessa kehitetyn koulutuksen avulla hankkeen jälkeen, jos hankekauden aikana se ei ole mahdollista.

OSAOn hankehenkilöstö muodostaa kielitukitiimin, johon kootaan opetushenkilöstöä eri toimialoilta, ja jossa hankkeessa kehitettyjä materiaaleja testataan ja kommentoidaan. Kielitukitiimi jatkaa myös hankkeen tavoitteiden edistämistä hankkeen jälkeen. Kielitukitiimi koostetaan niin, että siinä on esihenkilöitä, opetus- ja ohjaushenkilöstöä eri toimialoilta ja tukihenkilöstöä. Kielitukitiimin tehtävänä on edistää hankkeen tavoitteita hankekauden jälkeen ja juurruttaa kielitietoinen toimintamalli pysyvästi OSAOon. Kielitukitiimi kokoontuu säännöllisesti ja kielitukitiimin jäsenet vievät osaamista omiin toimintaympäristöihinsä. OSAOn hankehenkilöstö auttaa muita kielitukitiimin jäseniä ja tukee opetus- ja ohjaushenkilöstöä kielitaitoon liittyvissä kysymyksissä. Kielitukitiimi osallistuu molempien työpakettien toteutukseen.

Työpaketin aikataulutus

Syksy 2025: suunnittelu

Kevät 2026: Ensimmäinen pilottikierros koulutuksesta alkaa OSAOn sosiaali- ja terveysalalla

Syksy 2026: Keväällä aloitettu koulutus jatkuu ja toinen kierros aloitetaan. Palautteen keruu ja koulutuspaketin kehittäminen.

Kevät 2027: Toinen koulutuskierros viedään loppuun ja aloitetaan kolmas kierros.

Syksy 2027: Kolmas koulutuskierros viedään loppuun. Mallin koonti ja esittely.

Työpaketti 2: Oppijan kehittyvän kielitaidon tukeminen

A) Luodaan konkreettinen ja helposti haltuun otettava kielitaidon kuvailutaulukko, joka pohjautuu opiskelijan ammatillisen kielitaidon viitekehukseen ja sen jakamiseen kehittyvälle kielitaitoasteikolle.

Viitekehys sisältää

1) tavoitetason, joka on ammatissa tarvittava kielitaito

2) ammatissa tarvittavan kielen kehittymistä kuvaavat taitotasokuvaukset (kuvailutaulukko).

Kuvailutaulukko kattaa kielitaidon eri osa-alueiden kehittymisen. Kuvailutaulukko on alakohtainen (tiedyt samantyyppistä kielitaitoa vaativat alat niputettuina). Kuvailutaulukon avulla voidaan kartoittaa oppijoiden kielitaidon taso opintojen alussa ja systemaattisesti seurata, tukea ja ohjata oppijoiden ammatillisen kielitaidon kehittymistä opintojen aikana. Taulukon avulla opiskelija voi itse seurata eri kielitaidon osa-alueiden hallinnan tilannetta ja lyhyen ja pitkän tähtäimen tavoitteita (rinnalle Osaa tehdä -taulukko).

Kuvailutaulukon avulla opettajat voivat painottaa opetuksessa seikkoja, jotka ovat kielitaitokehityksessä lähikehityksen vyöhykkeellä ja antaa tukea niiden haltuunotossa.

Työelämäyhteistyö harjoittelujaksojen aikana (ja myös opintojen jälkeen) on oleellinen osa oppijan kielipolkua. Oppija on tietoinen siitä, millaista kielitaitoa työelämässä vaaditaan, mikä hänen kielitaitonsa kullonkin taso on ja miten hän voi edetä kielipolulla. Hän osaa myös paremmin hyödyntää työelämän mahdollisuuksia tukena kielitaidon kehittymisessä. Kuvailutaulukko on väline sekä oppijalle, harjoittelupaikalle, työntekijälle että työpaikalle hahmottaa työn kielitaitolle asettamia edellytyksiä.

Kuvailutaulukon avulla voidaan tehdä jakoa siitä, mitä seikkoja opiskelija voi ottaa haltuun itsenäisesti, mitä opetuksessa, mitä harjoittelujaksoilla. Taulukkoa luodessa hyödynnetään valmiita (Metropolia) ammatillisia viitekehityksiä ja luodaan uusia S2-opettajan, -asiantuntijan ja ammatillisten opettajien yhteistyönä. Taulukon luomisen taustalla oleva kielitaitokäsitys on funktionaalinen, tilanteinen ja lähtökohtaisesti kommunikatiivinen. Taulukon suunnittelua ohjaa laeva käsitys ammatillisesta kielitaidosta: siihen kuuluu sekä ammatissa tarvittavan erikoiskielen hallinta että yleinen kielitaito.

B) Pilotoidaan mallia OSAOn opetusryhmissä

Hankkeessa on mukana myös seuranta, jota toteutetaan opiskelijakyselyiden (ennen pilotointia ja pilotoinnin jälkeen) sekä koko hankkeen ajan kestävä opiskelijaraadin kommenttien avulla. Testauksiin tarvitaan vähintään yksi ammatillinen opettaja per ala, mielellään useampia ja heidän ryhmiensä vieraskieliset opiskelijat. Syksyllä 2026 aloittavia sosiaali- ja terveysalan vieraskielisiä opiskelijoita pidetään pilottiryhmänä, jonka avulla taulukkoa testataan ja kehitetään. Heidän kielitukensa suunnitellaan hyödyntäen kuvailutaulukoita ja kielitaidon kehittymisen kuvaus otetaan mukaan opiskelijan henkilökohtaistamisen prosessiin. Opetuspilotin aikana kartoitetaan vaihtoehtoja siihen, miten tavoitteellinen kielituki jatkossa toteutuu osana tutkintokoulutusta.

C) Malli sekä viitekehukset ja kehittyvä asteikko julkistetaan.

Oulun yliopiston rooli: yliopiston hanketyöntekijä koordinoi viitekehityksen ja kuvailutaulukon luomista ja kokoaa pilotoinnin tulokset. OSAOn rooli: OSAOn hankehenkilöstö on mukana viitekehityksen ja kuvailutaulukoiden luomisessa ja toteuttaa opetuspilotin OSAOssa. OSAOn hankehenkilöstö myös jalkautuu OSAOn aloille tutustumaan kielituen nykytilanteeseen ja suunnittelee jokaisen alueen kanssa yhdessä, miten hankkeen kehitystyö otetaan käyttöön.

Työpaketin aikataulutus

Syksy 2025: Suunnittelu, taustamateriaalien kartoitus ja koonti

Kevät 2026: Alakohtaisten kielenkäyttötilanteiden ja -tapojen kokoaminen ja viitekehysten luominen, kuvailutaulukoiden luominen viitekehysten pohjalta

Syksy 2026: Viitekehysten ja kuvailutaulukoiden pilotointi OSAOn ammattialojen opetuksessa ja kehittäminen palautteen perusteella

Kevät - syksy 2027: Viitekehysten käyttö, käytön kouluttaminen muille tahoille ja tiedon levittäminen

Hankkeen tulokset:

Hankkeessa täydennetään aiempia kielitietoisuuskoulutuksia tuottamalla uutta materiaalia ammatillisen koulutuksen eri alojen opetus- ja ohjaushenkilöstön ja työpaikkaohjaajien kouluttamiseen. Hankkeessa tuotetut työkalut ja koulutus ovat ammattialakohtaisia ja niissä otetaan huomioon ammattialaan liittyvät erityisvaatimukset ja -piirteet.

- Luodaan kieli- ja kulttuuritietoisuuden ohjaajuuden ja opettajuuden malli eri aloille toisen asteen ammatilliseen koulutukseen.
- Luodaan työkalupakki, jonka avulla opettajat voivat ottaa käyttöönsä erilaisia kielitietoisuutta lisääviä keinoja. Mallin ja työkalupakin avulla oppimisympäristöjen ja työharjoittelupaikkojen kieli- ja moninaisuusosaamista lisätään, mikä tukee oppijoiden opintojen etenemistä.

- Luodaan toimintamalli ja kuvaustaulukko, jossa on alakohtaisesti kuvattu kielitaidon kehittymisen ammatissa tarvittavalle taitotasolle.
- Luodaan Osaa tehdä -taulukko, jonka avulla opiskelijat voivat seurata oman osaamisensa kehittymistä ja asettaa itselleen tavoitteita, jotka ovat lähikehityksen vyöhykkeellä eli seuraavia tavoiteltavia oppimiskohteita.

Lisätietoja hakemuksesta

Kustannusarvion jakaantuminen:		EU + valtio 80 %	299 760 €
1 Palkkakustannukset	267 642 €	Omarahoitus: Kuntarahoitus 8,85 %	33 152 €
Flat rate 40 % kehittäminen	107 056 €	Kuntarahoitus 8,85 %	33 152 €
		Omarahoitus: Muu julkinen rahoitus 2,30 %	8 634 €
Nettokustannusarvio	374 698 €		

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Hankkeen kustannusarvio yhteensä	374 698 €
Hankkeen rahoitussuunnitelma yhteensä	374 698 €
Hankkeelle esitetty tuen enimmäismäärä	299 760 €, 80 %

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hanke on Uudistuva, osaava ja osallistava Suomi 2021–2027-ohjelman mukainen ja toteuttaa sen toimintalinjan 4 erityistavoitetta 4.2. Uutta osaamista työelämään. Hanke täyttää yleiset valintaperusteet ja erityistavoitekohtaisessa arvioinnissa hanke sai riittävästi pisteitä (24/42 p.) tullakseen rahoitetuksi.

Hankkeella edistetään ammatillisen koulutuksen vieraskielisten opiskelijoiden koulutuspolkuja ja koulutuksen saavutettavuutta kehittämällä työkaluja opiskelijoiden kielitaidon kehittymisen tukemiseksi. Hankkeella myös lisätään opetushenkilöstön ja työpaikkaohjaajien kielitietoisuutta ja monikulttuurisuusosaamista huomioimaan monimuotoistuvan asiakaskunnan tarpeita. Kielitaidon kehittymistä tuke-
malla ja opettajien osaamista lisäämällä hanke edistää yhdenvertaisia mahdollisuuksia vieraskielisille opiskelijoille koulutukseen kiinnittymiseksi, opinnoissa edistymiseksi ja jatko-opintoihin hakeutumiseksi.

Hanke on Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelman 2022–2025 mukainen; opetuksen pedagogista esteettömyyttä kehittämällä hanke edistää koulutuspolkujen sujuvuutta ja koulutuksen saavutettavuutta erilaisista kieli- ja kulttuuritaustoista tuleville henkilöille (Koulutuksen, palveluiden ja harrastusten saavutettavuus, MAKO KT 2 B).

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Hanke täyttää yleiset valintaperusteet ja erityisten valintaperusteiden pisteytyksessä hanke sai yhteensä 24/42 pistettä.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen EURA-ryhmä 18.12.2024

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Elinkeino- ja luonnonvara -teemaryhmän kokous 18.11.-12.12.2024 (sähköinen käsittely)

Pohjois-Pohjanmaan MYR-sihteeristö 25.2.2025

Rahoittaja **puoltaa** / ei-puolla hakemuksen hyväksymistä